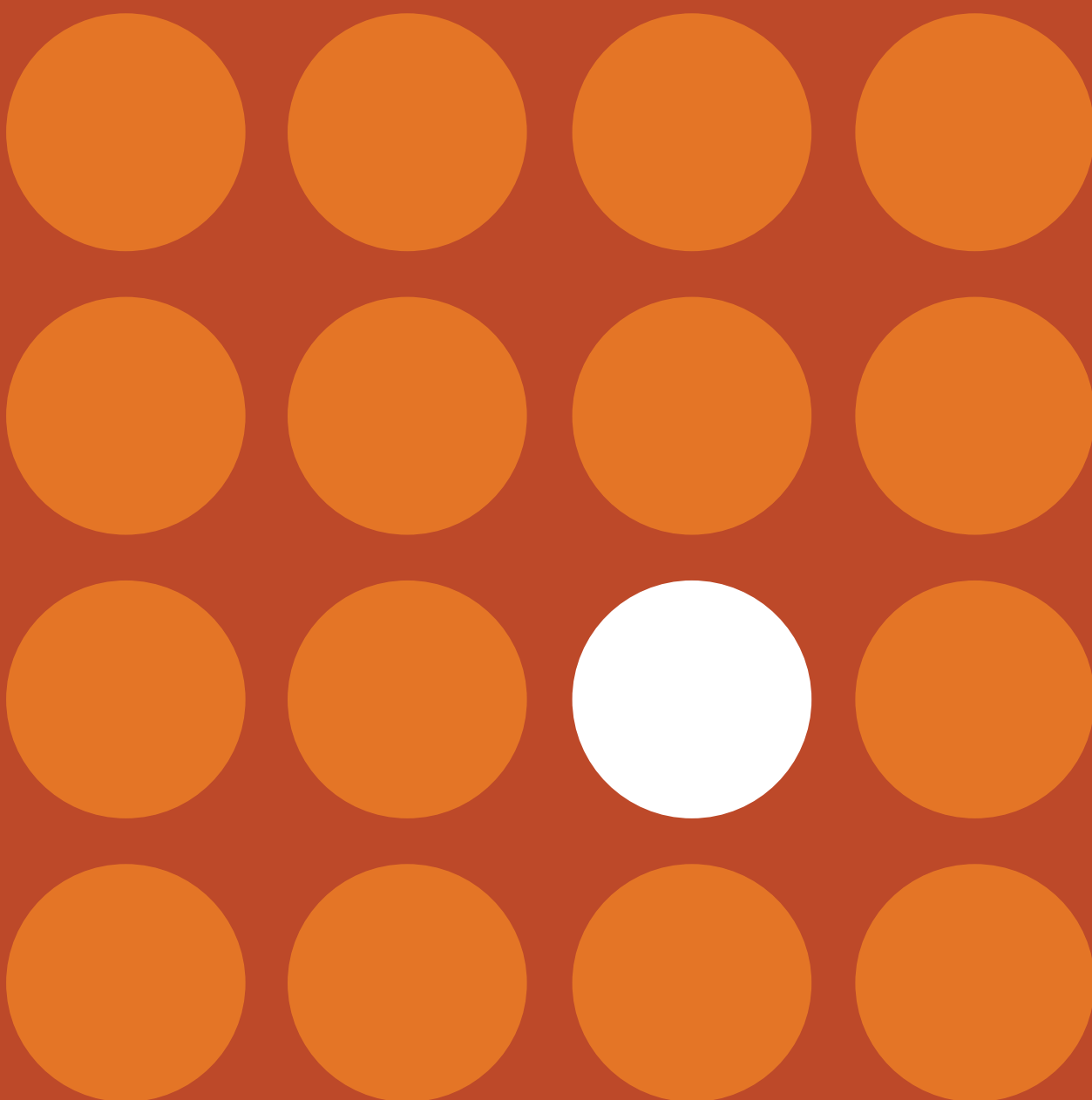

institut alternativa

MONITORING IZVJEŠTAJ: **ODBOR ZA BEZBJEDNOST I ODBRANU**

17. DECEMBAR 2020 – 1. OKTOBAR 2021.

Naziv publikacije:

**Monitoring izvještaj: Odbor za bezbjednost i odbranu
(17. decembar 2020 – 1. oktobar 2021)**

Izdavač:

Institut alternativa

Bulevar Džordža Vašingtona 57, Podgorica, Crna Gora

Tel/fax: + 382 (0) 20 268 686

E-mail: info@institut-alternativa.org

Za izdavača:

Stevo Muk

Urednica:

Milena Muk

Autori:

Nikoleta Pavićević

Marko Sošić

Prelom i dizajn:

Artbuk doo

Podgorica, oktobar 2021. godine

Monitoring izvještaj je izrađen u okviru projekta „Parlamentarni nadzor za bolje upravljanje”, koji Institut alternativa sprovodi uz podršku Nacionalne zadužbine za demokratiju (National Endowment for Democracy). Izvještaj je isključiva odgovornost autora i ne odražava stavove Nacionalne zadužbine za demokratiju.

SADRŽAJ

UVOD	4
Pregled aktivnosti čiju je realizaciju Odbor za bezbjednost i odbranu predvidio Planom parlamentarnog nadzora za 2021. godinu, kao i statusa njihove realizacije do oktobra 2021. godine.	6
Sjednice Odbora u brojkama.	8
Kontrolna uloga Odbora: Najaktivniji u kontrolnim saslušanjima	10
Malobrojne zakonodavne aktivnosti Odbora	13
Obaveze Odbora proistekle iz sistemskih zakona	14
Sekretarijat Odbora: Jedno mjesto nepopunjeno	16
ZAKLJUČAK	17
PREPORUKE	18

UVOD

U skladu sa Poslovnikom¹, Skupština Crne Gore obrazuje odbore kao svoja radna tijela, koja su osim za razmatranje predloga i predlaganje akata, nadležna i za parlamentarnu kontrolu. „Parlamentarni nadzor je najvažnija odlika uzajamne kontrole triju grana vlasti u demokratiji”², i zbog toga je od suštinske važnosti da rad odbora bude usmjeren na sveobuhvatnu kontrolu izvršne vlasti. Na drugoj strani, i zakonodavna uloga odbora je naročito važna, posebno u smislu snaženja argumentovane i na dokazima zasnovane diskusije o predloženim zakonskim rješenjima.

Stalni skupštinski odbori imaju specifične nadležnosti propisane Poslovnikom, kojima se definiše njihov pravac djelovanja. Odbori u 27. sazivu Skupštine formirani su Odlukom o izboru predsjednika i članova stalnih odbora³ 17. decembra 2020. godine. Shodno Odluci, Skupština ima 14 stalnih odbora, koji su sačinjeni od predsjednika i 12 članova. U skladu sa Poslovnikom, na čelu tri stalna odbora nalaze se predsjednici iz reda parlamentarne opozicije, i to na čelu – Odbora za antikorupciju, Odbora za evropske integracije i Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Članovi i članice odbora na raspolaganju imaju kontrolne mehanizme, kao što su parlamentarna saslušanja (konsultativno i kontrolno) i parlamentarna istraga. Tokom prethodne decenije, poslaničko korišćenje ovih mehanizama je povećano, ali je ostao upitan njihov učinak, imajući u vidu da je izostajalo praćenje realizacije preporuka i zaključaka, a na šta je upozoreno i u Izvještaju Evropske komisije za Crnu Goru za 2020. godinu.⁴

Sa početkom rada 27. saziva Skupštine, poslanici su pristupili izmjenama i dopunama više od 50 članova Poslovnika, u cilju otklanjanja nedorečenosti ovog akta, ali i jačanja kontrolne uloge Parlamenta i samih odbora. Izmjenama Poslovnika omogućeno je češće korišćenje tzv. „manjinske inicijative”, prema kojoj na zahtjev jedne trećine članova, odbor donosi odluku o kontrolnom saslušanju. Tako odbor sada dva puta u toku redovnog zasijedanja, a ne jednom kako je to do sada bio slučaj, može donijeti navedenu odluku, što doprinosi tome da članovi odbora iz reda opozicije imaju pojačanu parlamentarnu kontrolu. Dodatno, Poslovnikom je definisano i da predsjednik odbora predlaže zaključke povodom saslušanja, a utvrđena je i nadležnost odbora da prati realizaciju usvojenih zaključaka. Predviđena je i dužnost nadležnog ministra da učestvuje u radu odbora, ukoliko je određen za predstavnika predlagača akta koji se na sjednici razmatra, što ranije nije bio slučaj.

1 Poslovnik Skupštine Crne Gore („Službeni list CG”, broj 65/21), od 22. jula 2021. godine

2 *Globalni parlamentarni izveštaj za 2017. godinu: Parlamentarni nadzor - ovlašćenje Parlamenta da poziva Vladu na odgovornost*, Inter-parlamentarna unija i Program Ujedinjenih nacija za razvoj, dostupno na: <https://bit.ly/3G3B9EC>

3 Odluka o izboru predsjednika i članova stalnih odbora Skupštine Crne Gore 27. saziva, Skupština Crne Gore, 17. decembar 2020. godine

4 *Izvještaj za Crnu Goru za 2020. godinu*, Evropska komisija, Brisel, 6. 10. 2020. godine

Imajući u vidu potrebu za osnaživanjem kontrolne uloge Parlamenta, i značajne novine uvedene Poslovníkom, cilj nam je da istražimo aktivnosti odbora u novom sazivu Skupštine, sa posebnim fokusom na njihovu nadzornu i kontrolnu ulogu. S tim u vezi, analiziraćemo rad pet skupštinskih odbora⁵, u skladu sa programima kojima se bavi Institut alternativa.

Monitoring izvještaj sadrži nalaze analize rada **Odbora za bezbjednost i odbranu** sa naročitim fokusom na analizu uspješnosti ostvarivanja njegove kontrolne, zakonodavne i nadzorne uloge. Za razliku od ostalih skupštinskih radnih tijela, rad Odbora za bezbjednost i odbranu je uređen posebnim zakonom – Zakonom o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane⁶, kojim su osnažene njegove kontrolne nadležnosti. Članovi ovog Odbora imaju pristup i materijalima označenim stepenom tajnosti, a u svom radu vrše parlamentarni nadzor nad radom Ministarstva odbrane, Vojske Crne Gore, Agencije za nacionalnu bezbjednost (ANB), Uprave policije, Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva javne uprave, kao i drugih organa i institucija iz oblasti bezbjednosti i odbrane.

Nalazi u analizi proizvod su monitoringa rada Odbora, od njegovog konstituisanja 17. decembra 2020. do oktobra 2021. godine, kroz praćenje sjednica, analizu zapisnika, plana parlamentarnog nadzora Odbora i drugih dokumenata. U cilju provjere istraživanjem dobijenih informacija, organizovan je i dubinski intervju sa sekretarkom Odbora.⁷

Na početku monitoring izvještaja dajemo prikaz relevantnih kvantitativnih pokazatelja kojima se može mjeriti uspješnost rada, a zatim dajemo osvrt na kontrolnu ulogu Odbora. U trećem dijelu analizirali smo zakonodavne aktivnosti, dok u četvrtom dijelu dajemo pregled realizacije obaveza Odbora proisteklih iz sistemskih zakona. U petom dijelu, izvještaj sadrži analizu administrativnih kapaciteta Sekretarijata Odbora. Na kraju monitoring izvještaja dajemo preporuke za unapređenje rada Odbora i nadzora vlasti, u skladu sa nalazima analize.

5 Odbor za bezbjednost i odbranu, Odbor za antikorupciju, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet i Odbor za ljudska prava i slobode

6 Zakon o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane („Službeni list Crne Gore”, br. 080/10 od 31. 12. 2010)

7 Intervju sa **Zoranom Baćović**, sekretarkom Odbora za bezbjednost i odbranu, 30. 9. 2021. godine

Pregled aktivnosti čiju je realizaciju Odbor za bezbjednost i odbranu predvidio Planom parlamentarnog nadzora za 2021. godinu, kao i statusa njihove realizacije do oktobra 2021:

PLANIRANE AKTIVNOSTI		STATUS
I	Praćenje aktivnosti organa i institucija u oblasti bezbjednosti i odbrane u Crnoj Gori, u cilju uvida u ostvarivanje utvrđene politike u ovim oblastima i iznošenja zahtjeva za dostavu informacija o aktivnostima i preduzetim mjerama po bilo kojem pitanju iz djelokruga njihovog rada	DJELIMIČNO REALIZOVANO: Odbor je zatražio dostavljanje informacija od strane Agencije za nacionalnu bezbjednost povodom medijskih navoda o Stevanu Simijanoviću, od Ministarstva unutrašnjih poslova povodom bezbjednosne situacije u Crnoj Gori i Uprave policije i Osnovnog državnog tužilaštva povodom saobraćajne nezgode u kojoj je učestvovalo službeno vozilo Generalnog sekretarijata Vlade
II	Vršenje nadzora nad poštovanjem političke, ideološke i interesne neutralnosti u radu organa i institucija iz člana 3 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane – Odbor vrši parlamentarni nadzor nad radom: Ministarstva odbrane, Vojske Crne Gore, Agencije za nacionalnu bezbjednost, Uprave policije, Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva javne uprave, kao i drugih	DJELIMIČNO REALIZOVANO: Održana su kontrolna saslušanja u kontekstu ljudskih prava i postupanja institucija iz oblasti bezbjednosti i odbrane, ali nisu usvojeni specifični zaključci i preporuke u pogledu poštovanja političke, ideološke i interesne neutralnosti u njihovom radu
III	Razmatranje godišnjih izvještaja za 2020. godinu:	
	Izvještaj o radu Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore za 2020. godinu	REALIZOVANO
	Izvještaj o radu Ministarstva unutrašnjih poslova za 2020. godinu	NIJE REALIZOVANO, NIJE DOSTAVLJENO
	Izvještaj o radu Agencije za nacionalnu bezbjednost za 2020. godinu	NIJE REALIZOVANO, NIJE DOSTAVLJENO
	Izvještaj o stanju zaštite i spašavanja u 2020. godini	NIJE REALIZOVANO, NIJE DOSTAVLJENO
	Izvještaj o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori za 2020. godinu	REALIZOVANO
	Izvještaj o rezultatima u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije	NIJE REALIZOVANO, NIJE DOSTAVLJENO

IV	Razmatranje izvještaja o upotrebi pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu	REALIZOVANO
V	Razmatranje izvještaja Državne revizorske institucije za 2020. godinu o finansijskom poslovanju organa i institucija iz člana 3 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane	REALIZOVANO
VI	Razmatranje predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu u svojstvu zainteresovanog radnog tijela	REALIZOVANO
VI	Razmatranje izvještaja o primjeni mjera tajnog nadzora od strane organa i institucija iz člana 3 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblastima bezbjednosti i odbrane, kojima se privremeno ograničavaju Ustavom zagantovana prava i slobode	NIJE REALIZOVANO
VIII	Organizovanje i sprovođenje konsultativnog i kontrolnog saslušanja i iniciranje parlamentarne istrage	REALIZOVANO: Održano sedam kontrolnih saslušanja
IX	Održavanje sjednice Odbora na zahtjev jedne trećine članova Odbora, sa jednom temom dnevnog reda	NIJE REALIZOVANO
X	Razmatranje predloga kandidata za imenovanje na rukovodeće dužnosti u oblasti bezbjednosti i odbrane, za koje je posebnim zakonom propisano da o njima Skupština daje mišljenje	DJELIMIČNO REALIZOVANO: Odbor nije razmotrio predlog imenovanja direktora ANB-a
XI	Regionalna saradnja i međunarodne aktivnosti	DJELIMIČNO REALIZOVANO: Član Odbora prisustvovao je Parlamentarnom obavještajno – bezbjednosnom forumu

SJEDNICE ODBORA U BROJKAMA

Iako je prema Zakonu o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane Odbor dužan da do kraja kalendarske godine donose godišnji plan parlamentarnog nadzora za narednu godinu, Odbor za bezbjednost i odbranu je tek krajem februara 2021. godine usvojio plan za tekuću godinu. Obrazloženje u kašnjenju sačinjavanja plana može se potražiti u kasnom konstituisanju Odbora, 17. decembra 2020. godine.

Odbor je tokom prva tri kvartala 2021. godine zakazao 17 a održao 14 sjednica, i razmotrio 39 tačaka dnevnog reda. Poslanici u Odboru su radili u ukupnom trajanju od najmanje jedan dan i 17 sati, imajući u vidu da navedene podatke nije moguće utvrditi za tri sjednice koje nisu bile otvorene za javnost. Dvanaesta i petnaesta sjednica Odbora odgođene su zbog izostanka predstavnika izvršne vlasti čije je kontrolno saslušanje planirano, dok je 13. sjednica odgođena usljed nedostatka kvoruma za održavanje sjednice.

Rad Odbora za bezbjednost i odbranu regulisan je posebnim zakonom – Zakonom o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane. Po pravilu, sjednice Odbora su zatvorene za javnost, ali mogu biti i otvorene, odlukom većine prisutnih članova Odbora.⁸ Ipak, gotovo 80% održanih sjednica bilo je otvoreno za javnost, odnosno samo tri sjednice održane su u prostoriji za razmatranje materijala označenih stepenom tajnosti.⁹

Partije vlasti imaju **sedam**¹⁰, dok partije iz opozicije imaju **šest**¹¹ članova u Odboru za bezbjednost i odbranu. Iako je članom 34 Poslovnika propisano da se prilikom određivanja sastava odbora vodi računa o odgovarajućem učešću manje zastupljenog pola, nijedna od ukupno 22 poslanice u Skupštini nije članica Odbora za bezbjednost i odbranu.

Poredeći sa ostalim skupštinskim odborima, poslanici su aktivnije prisustvovali sjednicama i učestvovali u radu Odbora za bezbjednost i odbranu. Naime, sjednicama je u prosjeku

8 Član 6 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane („Službeni list Crne Gore”, br. 080/10 od 31. 12. 2010)

9 Druga sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu, 10. 3. 2021 – kontrolno saslušanje v.d. direktora ANB-a na temu „Rad ANB-a u svijetlu poštovanja garantovanih ustavnih i zakonskih prava”; Treća sjednica Odbora, 19. 3. 2021 – Kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade povodom medijskih navoda o licu Stevanu Simijanoviću; Četvrta sjednica Odbora, 31. 3. 2021 – Kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade Dritana Abazovića i v.d. direktora ANB-a u vezi sa mogućim kršenjem Zakona o tajnosti podataka

10 **Milan Knežević**, **Milo Božović** (Demokratski front - NSD, DNP, UCG, RP), **Vladan Raičević** (Demokratski front – PZP), **Dragan Ivanović** (Socijalistička narodna partija), **Dragan Krapović**, **Boris Bogdanović** (Demokrate – Demos – Mir je naša nacija), **Miloš Konatar** (Crno na bijelo – URA)

11 **Mevludin Nuhodžić**, **Predrag Bošković**, **Branko Čavor** (Demokratska partija socijalista), **Ivan Brajović** (Socijaldemokrate Crne Gore), **Ervin Ibrahimović** (Bošnjačka stranka), **Raško Konjević** (Socijaldemokratska partija – SDP)

prisustvovalo 87% ukupnog broja članova Odbora, ili 11.4 poslanika po sjednici.¹² U Odboru za bezbjednost i odbranu zabilježena je veća stopa učešća i parlamentarne opozicije, u odnosu na ostale odbore. Sjednicama je tokom prva tri kvartala 2021. godine prisustvovalo 4.5 opozicionih poslanika po sjednici, ili tri četvrtine ukupnog broja opozicionih članova Odbora.

Važno je napomenuti da su u navedenom periodu članovi 17 puta koristili mogućnost da umjesto njih u radu Odbora učestvuju njihove kolege iz poslaničkih klubova, u skladu sa Poslovníkom. Međutim, učestalim zamjenama poslanika otežava se rad ovog Odbora, a imajući u vidu da poslanici u svojstvu zamjene nemaju pristup materijalima označenim stepenom tajnosti i da im nije dozvoljeno učešće na sjednicama koje se održavaju u prostoriji za razmatranje ovakvih materijala.

Dodatno, u radu Odbora za bezbjednost u ovom periodu učestvovalo je, uglavnom po pozivu, 47 spoljnih aktera, odnosno predstavnika izvršne vlasti, pravosuđa i civilnog sektora. Potpredsjednik Vlade **Dritan Abazović** je učestvovao u radu četiri sjednice Odbora, tokom kojih je bilo sprovedeno kontrolno saslušanje.¹³

Od ministara, **Sergej Sekulović**, ministar unutrašnjih poslova, učestvovao je u radu šest sjednica.¹⁴ Ministarka odbrane **Olivera Injac** je učestvovala tokom tri¹⁵, a ministarka javne uprave, digitalnog društva i medija **Tamara Srzentić** tokom jedne sjednice.¹⁶ Dodatno,

12 Podaci se odnose na sjednice u odnosu na koje je moguće utvrditi broj prisutnih poslanika, odnosno podaci ne uključuju tri sjednice koje nisu bile otvorene za javnost u periodu od 17. decembra 2020. do 1. oktobra 2021. godine

13 Treća sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu, 19. 3. 2021. godine – Kontrolno saslušanje povodom medijskih navoda o licu Stevanu Simijanoviću; Četvrta sjednica Odbora, 31. 3. 2021. godine – Kontrolno saslušanje u vezi sa mogućim kršenjem Zakona o tajnosti podataka; Sedma sjednica Odbora, 5. 5. 2021. godine – Kontrolno saslušanje u vezi sa medijskim navodima o postojanju sprege organizovanog kriminala i predstavnika sudstva, tužilaštva i dijela Uprave policije; 17. sjednica Odbora, 27. 9. 2021. godine – Kontrolno saslušanje povodom postupanja pripadnika Uprave policije, bezbjednosnog sektora i odbrane na Cetinju, na dan 4. i 5. septembra 2021. godine

14 Šesta sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu, 26. 4. 2021 – Kontrolno saslušanje u vezi sa bezbjednosnom situacijom u Crnoj Gori; Sedma sjednica Odbora, 5. 5. 2021 – Razmatranje Izvještaja o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori za 2020. godinu; Osmu sjednica Odbora, 7. 5. 2021 – Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu, u dijelu koji se odnosi na Ministarstvo unutrašnjih poslova; Deveta sjednica Odbora, 19. 5. 2021 – Kontrolno saslušanje na temu „Postupanje državnih organa u slučaju saobraćajne nezgode u kojoj je učestvovalo službeno vozilo Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore”; 14. sjednica Odbora, 23. 7. 2021 – Predlog za imenovanje direktora Uprave policije; 17. sjednica Odbora, 27. 9. 2021 – Kontrolno saslušanje povodom postupanja pripadnika Uprave policije, bezbjednosnog sektora i odbrane na Cetinju, na dan 4. i 5. septembra 2021. godine

15 Osmu sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu, 7. 5. 2021 – Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu koji se odnosi na Ministarstvo odbrane; Deseta sjednica Odbora, 28. 5. 2021 – Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva odbrane za 2020. godinu, Izvještaj o stanju u Vojsci Crne Gore za 2020. godinu; 17. sjednica Odbora, 27. 9. 2021 – Kontrolno saslušanje povodom postupanja pripadnika Uprave policije, bezbjednosnog sektora i odbrane na Cetinju, na dan 4. i 5. septembra 2021. godine

16 Sedma sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu, 5. 5. 2021 – Predlog zakona o izmjenama Zakona o informacionoj bezbjednosti

sjednicama su prisustvovali i drugi predstavnici ministarstava na političkom nivou, i to državni sekretari Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva finansija i socijalnog staranja – po dva puta. Direktori Uprave policije i Agencije za nacionalnu bezbjednost, **Zoran Brđanin**¹⁷ i **Dejan Vukšić**¹⁸ učestvovali su po četiri puta na sjednicama Odbora.

Česta kontrolna saslušanja ministara od strane poslanika, izazvala su pojačano interesovanje građana i građanki, kojima je u ovom skupštinskom sazivu omogućeno praćenje prenosa sjednica putem Jutjub kanala. Posebnu pažnju javnosti izazvale su sjednice na kojima je održano kontrolno saslušanje više predstavnika izvršne vlasti povodom postupanja pripadnika bezbjednosnog sektora na Cetinju tokom 4. i 5. septembra 2021. godine (67.402 pregleda), kontrolno saslušanje povodom izjave premijera o namjeri njegovog hapšenja (55.906 pregleda) kao i kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade u vezi sa medijskim navodima o postojanju sprege organizovanog kriminala i predstavnika sudstva, tužilaštva i dijela Uprave policije (32.298 pregleda).¹⁹

Kada je riječ o transparentnosti rada Odbora, od naročitog značaja je pravovremeno objavljivanje materijala na sajtu Skupštine. Odbor za bezbjednost i odbranu je, u odnosu na druge posmatrane skupštinske odbore, u navedenom periodu pravovremeno objavljivao zapisnike i ostale materijale razmatrane tokom sjednica. Dodatno, iako su prema Zakonu o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane sjednice Odbora po pravilu zatvorene za javnost, osim ako članovi ne odluče drugačije, svega tri sjednice u ovom periodu održane su u prostoriji za razmatranje materijala označenih stepenom tajnosti.

KONTROLNA ULOGA ODBORA: NAJAKTIVNIJI U KONTROLNIM SASLUŠANJIMA

Čak dvije trećine svih kontrolnih saslušanja u svim radnim tijelima Skupštine tokom prva tri kvartala 2021. godine održao je Odbor za bezbjednost i odbranu. Odbor je u periodu od 17. decembra 2020. do 1. oktobra 2021. godine održao sedam sjednica na kojima je

17 Deveta sjednica Odbora, 19. 5. 2021 – Kontrolno saslušanje na temu „Postupanje državnih organa u slučaju saobraćajne nezgode u kojoj je učestvovalo službeno vozilo Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore”; 12. sjednica Odbora, 2. 6. 2021 – Kontrolno saslušanje o ponovnom pokretanju posla sa tranzitom cigareta preko Luke Bar (*odgođena zbog nepojavljivanja premijera, ministra finansija i socijalnog staranja i direktora ANB-a*); 14. sjednica Odbora, 23. 7. 2021 – Predlog za imenovanje direktora Uprave policije; 17. sjednica Odbora, 27.9.2021 – Kontrolno saslušanje povodom postupanja pripadnika Uprave policije, bezbjednosnog sektora i odbrane na Cetinju, na dan 4. i 5. septembra 2021. godine

18 Druga sjednica Odbora, 10. 3. 2021 – Kontrolno saslušanje na temu „Rad ANB u svijetlu poštovanja garantovanih ustavnih i zakonskih prava”; Četvrta sjednica Odbora, 31. 3. 2021 – Kontrolno saslušanje u vezi sa mogućim kršenjem Zakona o tajnosti podataka; 15. sjednica Odbora, 30. 7. 2021 – Kontrolno saslušanje na temu „Izjava predsjednika Vlade o namjeri njegovog hapšenja”; 17. sjednica Odbora, 30. 7. 2021 – Kontrolno saslušanje povodom postupanja pripadnika Uprave policije, bezbjednosnog sektora i odbrane na Cetinju, na dan 4. i 5. septembra 2021. godine

19 Broj pregleda na dan 2. 11. 2021. godine

sproveo kontrolna saslušanja 15 predstavnika izvršne vlasti, dok konsultativnih saslušanja nije bilo. Odbor je svoj rad dominantno fokusirao na kontrolnu ulogu, imajući u vidu da su poslanici tokom svih održanih sjednica ili organizovali kontrolno saslušanje, ili razmatrali inicijative o organizovanju kontrolnih saslušanja.

Druga sjednica 10. 3. 2021.	Kontrolno saslušanje v.d. direktora ANB-a Dejana Vukšića na temu „Rad ANB u svijetlu poštovanja garantovanih ustavnih i zakonskih prava”
Treća sjednica 19. 3. 2021.	Kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade Crne Gore Dritana Abazovića povodom medijskih navoda o licu Stevanu Simijanoviću
Četvrta sjednica 31. 3. 2021.	Kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade Crne Gore Dritana Abazovića i v.d. direktora ANB-a Dejana Vukšića u vezi sa mogućim kršenjem Zakona o tajnosti podataka
Šesta sjednica 26. 4. 2021.	Kontrolno saslušanje ministra unutrašnjih poslova Sergeja Sekulovića u vezi sa bezbjednosnom situacijom u Crnoj Gori
Sedma sjednica 5. 5. 2021.	Kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade Dritana Abazovića u vezi sa medijskim navodima o postojanju sprege organizovanog kriminala i predstavnika sudstva, tužilaštva i dijela Uprave policije
Deveta sjednica 19. 5. 2021.	Kontrolno saslušanje ministra unutrašnjih poslova Sergeja Sekulovića , v.d. direktora Uprave policije Zorana Brđanina i zamjenika rukovodioca Osnovnog državnog tužilaštva Nikole Boričića na temu „Postupanje državnih organa u slučaju saobraćajne nezgode u kojoj je učestvovalo službeno vozilo Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore”
12. sjednica 12. 6. 2021.	(ODGOĐENO) Kontrolno saslušanje predsjednika Vlade Crne Gore Zdravka Krivokapića , ministra finansija i socijalnog staranja Milojka Spajića , v.d. direktora ANB-a Dejana Vukšića i v.d. direktora Uprave prihoda i carina Aleksandra Damjanovića o ponovnom pokretanju posla sa tranzitom cigareta preko Luke Bar i crnom tržištu cigareta u Crnoj Gori
15. sjednica 30. 7. 2021.	(ODGOĐENO) Kontrolno saslušanje predsjednika Vlade Crne Gore Zdravka Krivokapića , v.d. direktora Uprave policije Zorana Brđanina , direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost Dejana Vukšića i glavnog specijalnog tužioca Milivoja Katnića na temu „Izjava predsjednika Vlade o namjeri njegovog hapšenja”
17. sjednica 27. 9. 2021.	Kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade Dritana Abazovića , ministra unutrašnjih poslova Sergeja Sekulovića , ministarke odbrane Olivere Injac , direktora Uprave policije Zorana Brđanina , direktora ANB-a Dejana Vukšića i v.d. generalnog direktora Direktorata za zaštitu i spašavanje u Ministarstvu unutrašnjih poslova Miodraga Bešovića – povodom postupanja pripadnika Uprave policije, bezbjednosnog sektora i odbrane na Cetinju, na dan 4. i 5. septembra 2021. godine

Inicijative poslanika, kako iz reda parlamentarne većine tako i opozicije, za ostvarivanje kontrolne uloge Odbora bile su česte u posmatranom periodu. Na održanim sjednicama, razmatrano je ukupno deset inicijativa za održavanje kontrolnih saslušanja. Sve inicijative su podržane od strane većine članova Odbora, odnosno glasovima i parlamentarne većine i opozicije.

Iako su sjednice uglavnom inicirane zajedničkom odlukom u ime Odbora, opozicioni poslanik Raško Konjević samostalno je inicirao održavanje tri kontrolna saslušanja. Dakle, ukupno posmatrano, skoro polovina kontrolnih saslušanja je održana na osnovu inicijative parlamentarne opozicije u Odboru, i to su:

- Kontrolno saslušanje potpredsjednika Vlade **Dritana Abazovića** povodom medijskih navoda o Stevanu Simijanoviću i v.d. direktora ANB-a **Dejana Vukšića** na temu „Rad ANB u svijetlu poštovanja garantovanih Ustavni i zakonskih prava”;
- Kontrolno saslušanje ministra unutrašnjih poslova **Sergeja Sekulovića**, v.d. direktora Uprave policije **Zorana Brđanina** i zamjenika rukovodioca Osnovnog državnog tužilaštva **Nikole Boričića** na temu „Postupanje državnih organa u slučaju saobraćajne nezgode u kojoj je učestvovalo službeno vozilo Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore”;
- Kontrolno saslušanje predsjednika Vlade **Zdravka Krivokapića**, v.d. direktora Uprave policije **Zorana Brđanina**, direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost **Dejana Vukšića** i glavnog specijalnog tužioca **Milivoja Katnića** na temu „Izjava predsjednika Vlade o namjeri njegovog hapšenja”.

Kontrolna saslušanja su bila višerasovna, a sprovedena su na način što su naizmjenično poslanici iz reda parlamentarne većine i opozicije postavljali pitanja licima koja su saslušavana. Ipak, izostali su efekti kontrolnih saslušanja u vidu zaključaka i preporuka koji bi pratili izvještaje o održanim kontrolnim saslušanjima. Od sedam izvještaja sa sedam sprovedenih kontrolnih saslušanja, samo jedan sadrži zaključak, i to u vidu opšte preporuke Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi policije, a u kojem se navodi da su „dužni da postupaju sa posebnom pažnjom i punim profesionalnim kapacitetom u cilju očuvanja vladavine prava, mira i stabilnosti.”²⁰ U ostalim izvještajima sa kontrolnih saslušanja nisu usvojeni zaključci ili konkretne preporuke institucijama, a kao obrazloženje navedeno je da su predmetni postupci pred nadležnim organima u toku, kao i da su saslušanja vođena na osnovu dokumentacije označene stepenom tajnosti.

20 Izvještaj o kontrolnom saslušanju ministra unutrašnjih poslova Sergeja Sekulovića u vezi sa bezbjednosnom situacijom u Crnoj Gori, Odbor za bezbjednost i odbranu, broj: 00-63-4/21-25/6 od 26. aprila 2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3nOI8cw>

Tokom navedenog perioda, zabilježeno je i nepojavljivanje predstavnika izvršne vlasti kojima je Odbor za bezbjednost i odbranu uputio poziv za učešće, ili zakazao njihovo kontrolno saslušanje. Takav je slučaj sa dvanaestom sjednicom Odbora, koja nije održana jer se na sjednici nisu pojavili premijer Zdravko Krivokapić, ministar finansija i socijalnog staranja **Milojko Spajić** i direktor ANB-a **Dejan Vukšić**, čije je kontrolno saslušanje planirano na temu postojanja crnog tržišta cigareta u Crnoj Gori.

Stavovi poslanika i predstavnika izvršne vlasti o dužnosti premijera i ministara da prisustvuju kontrolnom saslušanju su oprečna, što se može vidjeti iz dopisa koji su uputili premijer i ministar finansija i socijalnog staranja prije održavanja sjednice. Iako je članom 75 stav 6 propisano da su pozvani ovlašćeni predstavnici državnih organa dužni da se odazovu pozivu za kontrolno saslušanje, iz dopisa premijera i ministra se može vidjeti da smatraju da ih odluka o saslušanju ne obavezuje, kao i da Odbor nije nadležan da vrši nadzor nad Ministarstvom finansija i socijalnog staranja.²¹ Dodatno, premijer Krivokapić je, sa istim obrazloženjem, odbio da prisustvuje i 15. sjednici Odbora, na kojoj je bilo planirano njegovo kontrolno saslušanje na temu „Izjava predsjednika Vlade o namjeri njegovog hapšenja”, dok je sa sjednice izostao i direktor Uprave policije **Zoran Brđanin**, koji je poslanike obavijestio da zbog sastanka sa direktorom Uprave policije Slovenije nije u mogućnosti da prisustvuje sjednici.

Do sada nije zabilježena praksa da je predsjednik Vlade učestvovao u kontrolnom saslušanju u skupštinskim odborima, iako se bivši predsjednik Milo Đukanović odazvao pozivima anketnih odbora u vezi afera „Telekom”²² 2012. i „Snimak”²³ 2013. godine. Poslovnik Skupštine prepoznaje institut premijerskog sata, kao ključnog mehanizma u odnosu na predsjednika Vlade, dok u slučaju održavanja kontrolnog saslušanja nisu do kraja precizne norme u odnosu na pojam „predstavnik državnog organa” koji može biti saslušan u odboru, kao i u odnosu na opseg institucija nad kojima Odbor za bezbjednost i odbranu vrši parlamentarni nadzor.

21 Dopis je pročitao na početku 12. sjednice Odbora za bezbjednost i odbranu, koja je zatim odgođena usljed nedolaska lica čije je kontrolno saslušanje zakazano, dostupno na: <https://bit.ly/3C2THSI>

22 „Đukanović: Nije bilo korupcije u privatizaciji Telekoma”, Radio Slobodna Evropa, 2012. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3EYL0KH>

23 „Održana deseta sjednica Anketnog odbora za prikupljanje informacija i činjenica o događajima koji se odnose na rad državnih organa, povodom objavljivanja audio snimaka i transkripta sa sjednica organa i tijela Demokratske partije socijalista”, Skupština Crne Gore 2013. godine, dostupno na: <https://bit.ly/30cqN5e>

MALOBROJNE ZAKONODAVNE AKTIVNOSTI ODBORA

Odbor je tokom prva tri kvartala 2021. godine bio dominantno skoncentrisan na kontrolnu ulogu, dok su zakonodavne aktivnosti bile rijetke. Nadležnost Odbora za bezbjednost i odbranu da razmatra zakone, druge propise i opšte akte iz ove oblasti definisana je, pored Poslovnika Skupštine, i Zakonom o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i Poslovníkom Skupštine. Međutim, Odbor je tokom prva tri kvartala razmotrio tri predloga zakona, i to: Predlog zakona o izmjenama Zakona o informacionoj bezbjednosti, Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2019. godinu i Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu, u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice kojima je Odbor za bezbjednost i odbranu matično radno tijelo.

Predstavljanje Predloga zakona o izmjenama Zakona o informacionoj bezbjednosti, kao i rasprava o istom, trajala je 10 minuta nakon čega je podržan predlog, dok za Predlog zakona o završnom računu budžeta za 2019. godinu nije bilo zainteresovanih poslanika za raspravu. Predlog zakona oko kojeg su se poslanici više angažovali i detaljnije razmotrili je jedino predlog Zakona o budžetu za 2021. godinu, a sa ciljem utvrđivanja da li su predložena sredstva dovoljna za funkcionisanje potrošačkih jedinica u oblasti bezbjednosti i odbrane.

Za razliku od ostalih odbora koji pripremaju godišnji plan rada u kojem preciziraju normativne, kontrolne i one aktivnosti koje proističu iz sistemskih zakona, Odbor za bezbjednost i odbranu priprema Plan parlamentarnog nadzora. Međutim, u ovom planu nisu navedeni zakoni koji će biti razmotreni tokom tekuće godine, što otežava praćenje realizacije zakonodavnih aktivnosti koje Odbor treba da sprovede. Takođe, Odbor nije mogao planirati zakonodavne aktivnosti usljed kašnjenja Vlade u pripremi Programa rada za 2021. godinu, koji je usvojen pred kraj aprila.

Na ovaj, neznatan broj razmotrenih zakona uticalo je i kašnjenje Vlade sa dostavljanjem zakona u skupštinsku proceduru. Naime, iako je njegova priprema predviđena Programom rada Vlade za drugi kvartal 2021. godine, Predlog zakona o oružju nije pripremljen i dostavljen Skupštini. Na drugoj strani, izostala je proaktivna uloga Odbora u svojstvu zainteresovanog radnog tijela povodom predloga zakona koji su ušli u skupštinsku proceduru. Takav je slučaj sa Predlogom zakona o unutrašnjim poslovima, koji je dostavljen Skupštini od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, nad kojim Odbor vrši parlamentarni nadzor. Međutim, Odbor nije kao zainteresovano radno tijelo razmotrio ovaj predlog zakona, iako je jedna od nadležnosti ovog radnog tijela razmatranje ostvarivanja prava i sloboda čovjeka i građanina u primjeni ovlašćenja policije i drugih bezbjednosnih organa i službi.

OBAVEZE ODBORA PROISTEKLE IZ SISTEMSKIH ZAKONA

Odbor za bezbjednost i odbranu je za prva tri kvartala 2021. godine, Planom parlamentarnog nadzora, planirao razmatranje šest izvještaja o radu institucija iz oblasti bezbjednosti i odbrane. Međutim, razmotrena su samo dva izvještaja: Izvještaj o radu Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore za 2020. godinu i Izvještaj o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori za 2020. godinu.²⁴ Ovi izvještaji nisu podržani od strane većine poslanika, jer su predstavnici parlamentarne većine unaprijed najavili da će biti uzdržani prilikom glasanja o navedenim izvještajima jer se odnose na rad prethodnog ministra. Ipak, oni nisu predložili zaključke i preporuke kojima bi se uticalo na unapređenje rada ovih institucija.

Takođe, iako su poslanici nakon rasprave podržali Izvještaj o stanju bezbjednosti na putevima u Crnoj Gori za 2020. godinu, oni su ukazali i na određene pravce unapređenja u ovoj oblasti ali ih nisu pretočili u konkretne zaključke i preporuke Upravi policije. Naime, poslanici su prepoznali neophodnost formiranja posebne organizacione cjeline u Upravi policije koja će biti zadužena za saobraćajno obezbjeđenje i pratnju domaćih i stranih štićenih ličnosti, kao i formiranje posebne stanice policije zadužene za bezbjednost saobraćaja na auto-putu, ali ovo nije formulisano u zaključku. Umjesto toga, Izvještaj o razmatranju Izvještaja o stanju bezbjednosti na putevima sadrži generički zaključak u kojem je navedeno da se izvještaj prihvata.

Pored navedenih izvještaja o radu, Odbor je razmotrio i Izvještaj o učešću pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama, mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu, ali ni u ovom slučaju, nakon neusvajanja, nisu predloženi odgovarajući zaključci za unapređenje.

Odbor za bezbjednost i odbranu, tokom prva tri kvartala 2021. godine, nije razmotrio preostale izvještaje za 2020. godinu iz oblasti svoje nadležnosti: Izvještaj o radu Ministarstva unutrašnjih poslova, Izvještaj o radu Agencije za nacionalnu bezbjednost, Izvještaj o stanju zaštite i spašavanja u 2020. godini, Izvještaj o rezultatima u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Dodatno, pred poslanicima se nije našla ni informacija o izvršenju budžeta za 2020. Godinu, a u dijelu sredstava namijenjenih za rad organa i institucija iz člana 3 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane.

Važna nadležnost Odbora koja proističe iz Zakona o parlamentarnom nadzoru je razmatranje predloga kandidata za imenovanje za rukovodeće dužnosti u oblasti bezbjednosti i

24 Deseta sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu, 28. 5. 2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3q5P07U>
i Sedma sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu, 5. 5. 2021. godine, dostupno na:
<https://bit.ly/3q5P07U>

odbrane, a koje Vlada dostavlja Skupštini. Međutim, u posmatranom periodu dva imenovanja čelnika u sektoru bezbjednosti i odbrane realizovana su bez mišljenja Skupštine.

Iako je Odbor na 14. sjednici²⁵ razmotrio predlog Vlade Crne Gore da se za direktora Uprave policije imenuje Zoran Brđanin, dotadašnji vršilac dužnosti na toj funkciji, i predložio Skupštini da uputi mišljenje da se on imenuje za direktora Uprave policije – Vlada je imenovala Brđanina prije nego što je mišljenje Odbora razmotreno na plenumu Skupštine.²⁶

Takođe, Odbor nije sproveo istu proceduru u slučaju kandidata za direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, za kojeg je Vlada takođe dostavila predlog Skupštini. Naime, Odbor ni pet mjeseci nakon dostavljanja predloga Vlade, nije zakazao sjednicu na kojoj bi se razmotrio predlog imenovanja direktora ANB-a, dotadašnjeg vršioca dužnosti Dejana Vukšića, iako je u međuvremenu održavao druge sjednice. Ovo je ujedno i jedini slučaj, u novom sazivu, u kojem je nezakazivanje sjednice odbora rezultiralo time da predsjednik Skupštine zakaže sjednicu odbora shodno članu 63 stav 2 Poslovnika²⁷, i stavi pitanje na dnevni red. Međutim, sjednica nije održana zbog nedovoljnog broja prisutnih članova Odbora. Vlada Crne Gore je nakon toga, bez mišljenja Odbora za bezbjednost i odbranu, imenovala Dejana Vukšića za direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost.

SEKRETARIJAT ODBORA: JEDNO MJESTO NEPOPUNJENO

U ostvarivanju zakonodavne, kontrolne i nadzorne uloge Odbora za bezbjednost i odbranu, značajnu podršku pruža Sekretarijat ovog radnog tijela. U Sekretarijatu se obavljaju različiti logistički poslovi kao što su priprema sjednica i priprema zapisnika sa istih, ali i obavljanje stručnih poslova kojima pružaju direktnu podršku u radu poslanika – kao što je analiziranje akata koji su na dnevnom redu, priprema informativnih pregleda i procjena uticaja zakona.

Prema spisku službenika i namještenika Skupštine²⁸, u Sekretarijatu Odbora za bezbjednost je zaposleno pet lica, iako je Pravilnikom o sistematizaciji Skupštine²⁹ predviđeno šest zaposlenih za radna mjesta sekretara i savjetnika. Sekretarka Odbora smatra da je broj zaposlenih u Sekretarijatu optimalan, a kao otežavajuću okolnost u radu ističe činjenicu

25 14. sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu, 23. 7. 2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3q5P07U>

26 U proceduri: Predlog za imenovanje direktora Uprave policije – Zoran Brđanin, dostupno na: <https://bit.ly/3H9IRPk>

27 „Predsjednik odbora dužan je da sazove odbor na sjednicu, ako to zatraži predsjednik Skupštine ili trećina članova odbora, navodeći pitanja koja treba da se stave na dnevni red sjednice odbora. Ako u slučaju iz stava 1 ovog člana odbor ne sazove predsjednik odbora, odbor će sazivati predsjednik Skupštine”

28 Spisak službenika i namještenika Skupštine Crne Gore, 28. 10. 2021. godine

29 Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji službe Skupštine Crne Gore, br. 00-57-2/21-44/7 od 29. jula 2021. godine

da jedino ona od zaposlenih u Sekretarijatu ima pristup materijalima označenim stepenom tajnosti, kao i pravo da učestvuje u sjednicama koje se održavaju u prostoriji za razmatranje takvih materijala.³⁰

ZAKLJUČAK

U poređenju sa drugim skupštinskim radnim tijelima, Odbor za bezbjednost i odbranu je najaktivniji odbor u pogledu kontrolne funkcije, posmatrajući prva tri kvartala 2021. godine. Sa druge strane, kontrolna funkcija Odbora je dominantno realizovana kroz kontrolna saslušanja, dok razmatranje izvještaja o radu i stanju u oblasti bezbjednosti i odbrane nije bilo korišćeno u dovoljnoj mjeri kao kontrolni mehanizam.

Odbor za bezbjednost i odbranu je naročito zanemario svoju ulogu u kontroli izvršenja budžeta. Uprkos dugogodišnjem zagovaranju Instituta alternativa da poslanici Odbora zatraže i razmotre polugodišnje izvršenje budžeta u oblasti bezbjednosti i odbrane, kao i internih revizija institucija iz ovog sektora – Odbor je ostao pasivan kada su u pitanju navedene aktivnosti.

Sa druge strane, kao vidljivi pomak u radu Odbora za bezbjednost i odbranu može se istaći prohodnost opozicionih predloga tokom sjednica. Činjenica da su sve tri opozicione inicijative za održavanje kontrolnih saslušanja imale prohodnost među većinom članova Odbora, kao i da su rezultirale zakazivanje kontrolnih saslušanja predstavnika izvršne vlasti, može poslužiti kao pozitivan primjer drugim skupštinskim radnim tijelima.

Kada je riječ o razmatranju i regulisanju normative u sektoru bezbjednosti i odbrane, Odbor je u potpunosti bio pasivan tokom posmatranog perioda. Plan parlamentarnog nadzora ne uključuje predloge zakona koje će Odbor razmotriti tokom godine, dok ne postoji standardni plan rada koji pripremaju svi ostali odbori koji na taj način planiraju zakonodavne aktivnosti. Dodatno, Odbor za bezbjednost i odbranu tokom prva tri kvartala 2021. godine nije iskoristio šansu da kao zainteresovano radno tijelo razmotri jedan od najvažnijih zakona u oblasti bezbjednosti, Predlog zakona o unutrašnjim poslovima.

Manjkavosti normativnog okvira koji uređuje rad Odbora za bezbjednost i odbranu naročito su vidljive u pogledu definicije „predstavnik državnih organa” u Poslovniku Skupštine, a koji bi bili dužni da se odazovu na poziv Odbora za održavanje kontrolnog saslušanja, što izaziva česte debate poslanika o dužnosti prisustva premijera i ministara iz oblasti nad kojima Odbor ne vrši parlamentarni nadzor. Dodatno, nije uspostavljen deblokirajući mehanizam za nesazivanje sjednica Odbora na kojima bi bili razmatrani predlozi za ključna imenovanja u sektoru bezbjednosti i odbrane.

30 Intervju sa Zoranom Baćović, sekretarkom Odbora za bezbjednost i odbranu, 30. 9. 2021. godine

PREPORUKE:

01

Aktivirati kontrolnu ulogu Odbora za bezbjednost i odbranu nad izvršenjem budžeta u oblasti bezbjednosti i odbrane, kroz razmatranje polugodišnjeg izvršenja budžeta, kao i razmatranja izvještaja internih revizija institucija iz ovog sektora;

02

Unaprijediti kontrolnu ulogu Odbora kroz razmatranje izvještaja o radu Ministarstva unutrašnjih poslova i Agencije za nacionalnu bezbjednost;

03

Unaprijediti zakonodavnu funkciju Odbora, kroz korišćenje instituta zainteresovanog radnog tijela, odnosno razmatranja onih predloga zakona kojima su obuhvaćena pitanja iz oblasti bezbjednosti i odbrane, iako Odbor nije matično radno tijelo;

04

Unaprijediti efekte kontrolnih mehanizama, odnosno kontrolnih saslušanja, kroz predlaganja usvajanja zaključaka i preporuka razmotrenih izvještaja i održanih kontrolnih saslušanja, a kojima bi se unaprijedio rad institucija i stanje u oblasti;

05

Prilikom određivanja sastava Odbora, voditi računa o odgovarajućem učešću manje zastupljenog pola.

IZVORI

- Akcioni plan za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore u 2021. godini, Skupština Crne Gore, mart 2021. godine
- Globalni parlamentarni izvještaj za 2017. godinu: Parlamentarni nadzor – ovlašćenje Parlamenta da poziva Vladu na odgovornost, Interparlamentarna unija i Program Ujedinjenih nacija za razvoj, dostupno na: <https://bit.ly/3G3B9EC>
- Odluka o izboru predsjednika i članova stalnih odbora Skupštine Crne Gore 27. saziva, Skupština Crne Gore, 17. 12. 2020. godine
- Plan parlamentarnog nadzora u oblasti bezbjednosti i odbrane za 2021. godinu, Skupština Crne Gore, broj: 00-63-4/21-12, od 24. 2. 2021. godine
- Poslovnik Skupštine Crne Gore („Službeni list Crne Gore”, broj 65/21) od 22. 7. 2021. godine
- Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji službe Skupštine Crne Gore, 29. 7. 2021. godine
- Program rada Vlade Crne Gore za 2021. godinu, Vlada Crne Gore, 28. 4. 2021. godine
- „Za Skupštinu, koja se miješa u svoj posao”, Institut alternativa, 11. 3. 2021. godine
- Zakon o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane („Službeni list CG”, br. 080/10 od 31. 12. 2010)

VEB

- Internet prezentacija Skupštine Crne Gore, dostupni zapisnici sa sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu: <https://bit.ly/3q5P07U>

Snimci sjednica Odbora za bezbjednost i odbranu koje nisu bile zatvorene za javnost (Jutjub kanal Skupštine):

- Snimak **Prve sjednice**: <https://bit.ly/3D7ljqJ>
- Snimak **Pete sjednice**: <https://bit.ly/3n3K41v>
- Snimak **Šeste sjednice**: <https://bit.ly/3c0TAw8>
- Snimak **Sedme sjednice**: <https://bit.ly/3qqUWZA>
- Snimak **Osme sjednice**: <https://bit.ly/3ojMGro>
- Snimak **Devete sjednice**: <https://bit.ly/3HclUdl>
- Snimak **Desete sjednice**: <https://bit.ly/3F2Zwkz>

- Snimak 11. sjednice: <https://bit.ly/3qpMbi5>
- Snimak 12. sjednice: <https://bit.ly/3C2THSl>
- Snimak 14. sjednice: <https://bit.ly/3wzwxBN>
- Snimak 15. sjednice: <https://bit.ly/3BXyMjC>
- Snimak 16. sjednice: <https://bit.ly/3bXctjo>
- Snimak 17. sjednice: <https://bit.ly/3D3m9Vq>

DUBINSKI INTERVJU

- Intervju sa **Zoranom Baćović**, sekretarkom Odbora za bezbjednost i odbranu, održan 30. 9. 2021. godine

O INSTITUTU ALTERNATIVA

Institut alternativa (IA) je nevladino udruženje osnovano septembra 2007. godine od strane grupe građana s iskustvom u civilnom društvu, javnoj administraciji i biznis sektoru.

Naša misija je snaženje demokratskih procesa i dobrog upravljanja u Crnoj Gori kroz istraživanje i analizu opcija javne politike, kao i monitoring rada javne uprave.

Naši strateški ciljevi su podizanje kvaliteta rada, odgovornosti, otvorenosti i efikasnosti javne uprave; podsticanje otvorene, javne, konstruktivne i argumentovane debate o javnim politikama i jačanje kapaciteta države i društva za njihov razvoj.

Vrijednosti koje slijedimo u svom radu su posvećenost misiji, nezavisnost, stalno učenje, umrežavanje, saradnja i timski rad.

Djelujemo kao think tank, odnosno istraživački centar, i u svom radu se bavimo oblastima dobrog upravljanja, transparentnosti i odgovornosti. Oblasti u kojima radimo i ostvarujemo uticaj struktuirane su u pet glavnih programa: javna uprava, odgovorne javne finansije, bezbjednost i odbrana i socijalna politika.

Na osnovu rada u naših pet programa, bavimo se praćenjem procesa pregovora o članstvu u EU, uz aktivno učešće u radnim grupama za Poglavlja: javne nabavke (5), pravosuđe i temeljna prava (23) i finansijski nadzor (32). Naša posebna aktivnost je Škola javnih politika koju organizujemo od 2012. godine, a 2018. godine organizovali smo i našu prvu školu Otvorenog budžeta.

U dosadašnjem radu, aktivno smo sarađivali sa preko 40 organizacija u regionalnim mrežama Zapadnog Balkana i sa preko 100 organizacija u Crnoj Gori. Institut je aktivno uključen u regionalne mreže: Think for Europe (TEN), Pointpulse, SELDI, WeBER, Koalicija UNCAC, Global BTAP, PASOS i Koalicija za zaštitu zviždača Jugoistočne Evrope.

Rezultati našeg rada sumirani su u 127 publikacija, izvještaja i analiza, a donosiocima odluka uputili smo više od 1000 preporuka. Preko četiri hiljade puta u medijima smo izložili predloge i preporuke za bolje javne politike.

Pokrenuli smo i tri internet stranice. Moj grad je pionirski poduhvat prikaza budžetskih podataka lokalnih samouprava. Nakon njega, izrađena je Moja uprava, adresa za građane koji žele da prijave problem sa kojim su se susreli prilikom ostvarivanja prava pred javnom upravom. Najnoviji internet portal Moj novac rezultat je namjere da hiljade nepretraživih, „zaključanih” podataka učinimo dostupnim.

Institut alternativa redovno objavljuje informacije o finansijama, projektima i donatorima koji su podržali rad organizacije. Zbog toga, Institut je tri godine zaredom dobio pet zvjezdica za transparentnost prema istraživanju koje je sprovedla međunarodna neprofitna organizacija Transparify koja ocjenjuje transparentnost preko 200 istraživačkih centara.

Predsjednik Upravnog odbora IA je Stevo Muk, a našu organizaciju trenutno čini desetočlani tim.

www.institut-alternativa.org

www.mojgrad.me

www.mojauprava.me

www.mojnovac.me